

Nedostaci u pravnoj regulaciji korištenja sporazuma o priznanju krivnje u svrhu dokazivanja u kaznenom postupku

izv. prof. dr. sc. Matko Pajčić
Pravni fakultet u Splitu

12. ZNANSTVENA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA „PRAVNE
PRAZNINE I PUNOĆA PRAVA,,
UNIVERZITET U ISTOČNOM SARAJEVU, PRAVNI FAKULTET

28. 10. 2023.

IZLAGANJE JE REZULTAT ISTRAŽIVANJA NA PROJEKTU „SUSTAVNI PRISTUP MODELIMA
KONSENZUALNE PRAVDE U HRVATSKOM KAZNENOM POSTUPKU – NEGJUSCRO,
FINANCIRANOG OD STRANE HRVATSKE ZAKLADE ZA ZNANOST

Sporazumi u priznanju krivnje u kaznenom procesnom pravu Republike Hrvatske

- ▶ Članci 359.-364. ZKP RH reguliraju donošenje presude na temelju sporazuma stranaka te očitovanje okrivljenika o krivnji i sporazumijevanje o kazni i drugim mjerama.
- ▶ Presuda na temelju sporazuma stranaka donosi se in camera i to na nejavnoj sjednici optužnog vijeća,

-
- ▶ Inicijativa za početak pregovora: okrivljenik ili državni odvjetnik
 - ▶ Sadržaj pregovora: o uvjetima priznavanja krivnje i sporazumijevanja o kazni i drugim mjerama iz članka 360. stavka 4. točke 3. ZKP
 - ▶ Obvezna obrana tijekom pregovora i potpisivanja izjave za donošenje presude na temelju sporazuma
 - ▶ Pravilo: tek nakon potpisivanja izjave, državni odvjetnik obavještava o tome žrtvu
 - ▶ Iznimka: ako je riječ o kaznenim djelima protiv života i tijela te protiv spolne slobode za koja je propisana kazna zatvora teža od pet godina, državni odvjetnik mora pribaviti suglasnost žrtve za sporazumijevanje.

-
- ▶ Optužno vijeće neće prihvatiti izjavu za donošenje presude na temelju sporazuma stranaka, ako s obzirom na okolnosti, njezino prihvaćanje nije u skladu s odmjeravanjem kazne propisanim zakonom ili sporazum inače nije zakonit.
 - ▶ Presuda donesena na temelju sporazuma stranaka može se pobijati samo zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. ZKP i zbog povrede Kaznenog zakona iz članka 469. ZKP,
 - ▶ Presuda se u načelu ne može pobijati žalbom zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (članak 470. ZKP), no predviđen je jedan izuzetak

Suradnici pravde (krunski svjedoci)

- ▶ Članak 206.e ZKP

Odbacivanje kaznene prijave – G.D.O. može rješenjem odbaciti kaznenu prijavu ili odustati od kaznenog progona tijekom kaznenog postupka ako je to razmjerno težini počinjenih kaznenih djela i značenju iskaza te osobe, važno za otkrivanje i dokazivanje kaznenih djela i članova zločinačke organizacije, odnosno zločinačkog udruženja.

Zakon o USKOK-u, čl. 36.

G.D.O. može od suda zahtijevati donošenje rješenja o ispitivanju kao svjedoka osobe koja je postala pripadnik zločinačke organizacije odnosno zločinačkog udruženja:

1. protiv koje je podnesena kaznena prijava ili se vodi kazneni postupak za kazneno djelo iz članka 21. ZUSKOK-a počinjeno u okvirima zločinačke organizacije i ako postoje okolnosti na temelju kojih se prema kaznenom zakonu pripadnik zločinačke organizacije može osloboditi kazne ili olakotne okolnosti na temelju kojih se kazna može ublažiti,

2. ako je iskaz te osobe razmjeran težini počinjenoga kaznenog djela i važnosti iskaza te osobe za otkrivanje i dokazivanje kaznenih djela počinjenih u okvirima zločinačke organizacije ili njihovih počinitelja, odnosno za otkrivanje i sprječavanje kaznenih djela zločinačke organizacije.

Zakon o USKOK-u, ČL. 37.

- ▶ čl. 37. ZUSKOK Mogućnost ispitivanja kao svjedoka i osobe već pravomoćno osuđene ako ispunjava prethodno navedene uvjete.

ČI. 38. ZUSKOK-a

- ▶ 2) Nakon što se potencijalni krunski svjedok izjasni da će u odnosu na kaznena djela iz članka 21. stavka 1. ZUSKOK odgovarati kao svjedok i na pitanja iako je vjerojatno da time izlaže sebe ili blisku osobu teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu, Ravnatelj će pribaviti pisanu izjavu kojom se ta osoba obvezuje:
 - ▶ 1. da će kao svjedok u kaznenom postupku iskazivati istinu i da neće ništa što mu je poznato o kaznenom djelu iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona i njegovu počinitelju prešutjeti,
 - ▶ 2. da će kao svjedok u kaznenom postupku iskazivati istinu i da neće ništa što mu je poznato o drugom kaznenom djelu iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona i njegovu počinitelju prešutjeti,
 - ▶ 3. da će kao svjedok u kaznenom postupku iskazivati istinu i da ništa što mu je poznato o pribavljenoj imovinskoj ili drugoj koristi ili prihodu, predmetima, pribavljenoj imovini ili drugoj okolnosti u svezi s kaznenim djelima iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona neće prešutjeti i
 - ▶ 4. da joj ništa drugo osim onoga što će iskazati kao svjedok nije poznato u svezi s bilo kojim drugim okolnostima iz stavka 2. točke 1. – 3. ovoga članka.
- ▶ (3) Upozorenje, izjašnjenje i izjava iz stavka 1. i 2. ovoga članka unijet će se u zapisnik koji se prilaže uz prijedlog Ravnatelja iz članka 36. stavka 2. ovoga Zakona.

Procesni imunitet svjedoka I (čl. 286. ZKP)

- ▶ Svjedok nije obvezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili bliskog srodnika kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti.
- ▶ Ako je svjedok uskratio odgovor na ta pitanja jer bi time izložio sebe ili svoga bliskog srodnika kaznenom progonu, državni odvjetnik može izjaviti da neće poduzeti kazneni progon ako je odgovor na pitanje i iskaz svjedoka važan za dokazivanje kaznenog djela druge osobe, i to određenih težih kaznenih djela iz Kaznenog zakona.

Procesni imunitet svjedoka II

- ▶ Državni odvjetnik će pribaviti od svjedoka pisanu izjavu da će kao svjedok u kaznenom postupku iskazivati istinu i da neće prešutjeti ništa što mu je poznato o kaznenom djelu o kojem iskazuje i njegovom počinitelju. Svjedok mora već prilikom davanja izjave imati savjetnika iz reda odvjetnika radi zaštite svojih prava i interesa.
- ▶ (4) Izjavu o nepoduzimanju kaznenog progona državni odvjetnik može dati ako je pribavio izjavu svjedoka da će iskazivati istinu i ako je dani odgovor na određena pitanja važan za dokazivanje kaznenog djela druge osobe, a vjerojatno je da bi svjedok odgovorom na pitanje sebe ili svog bliskog srodnika izložio kaznenom progonu za kazneno djelo s manjom propisanom kaznom od kazne koja je propisana za kazneno djelo u odnosu na koje iskazuje.
- ▶ Ne može se dati izjava o nepoduzimanju kaznenog progona za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža.

Procesni imunitet svjedoka III

- ▶ Izjava državnog odvjetnika o nepoduzimanju kaznenog progona mora biti pisana i ovjerena pečatom i potpisom višeg državnog odvjetnika. U izjavi mora biti naveden činjenični i zakonski opis kaznenog djela te pravna oznaka kaznenog djela za koje se progon neće poduzimati. Državni odvjetnik predaje izjavu svjedoku. Protiv svjedoka i osobe iz stavka 2. ovog članka ne može se poduzeti kazneni progon za kazneno djelo na koje se odnosi izjava, ali se može progoniti za kazneno djelo davanja lažnog iskaza.

-
- ▶ Korištenje sporazuma o priznanju krivnje u dokazne svrhe?
 - ▶ U okviru postojećih zakonskih rješenja (korištenje presude kao dokaza, ispitivanje osuđenika kao svjedoka)
 - ▶ Prijedlozi de lege ferenda (proširenje područja i mogućnosti primjene instituta krunskog svjedoka)

Zahvaljujemo na Vašoj pažnji!